

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg kan kun være enig med hr. Jens Foged. Hvis fremskridtspartiets talsmænd satte sig ind i de gældende love, så ville vi nok få en mere saglig debat, men den ville jo ikke blive så morsom.

Må jeg rette en fejltagelse. Jeg har ikke været ude efter, at de små gevinster, der er skabt ved arbejde, skal konfiskeres til samfundet. Men den ekstragevinst, man skaber sig på det øvrige samfunds bekostning, den skal beskattes, ikke andet.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Angående hr. Flygaard's bemærkning om inflationsgevinsten. Vi må jo nødvendigvis sige, at den inflationsgevinst, den ene har, bliver et inflationstab på den anden side. Staten er fuldstændig neutral i dette billede, men så kommer staten og siger: vi vil have gevinsten, men ikke yde til dem, som har haft tabet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om afskrivninger samt varelagerloven [af Knud Jespersen m. fl.].

(Lovforslag nr. 26. Fremsat 16/10 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Anders Andersen):

Det forslag, som kommunisterne her fremsætter, går jo ud på følgende: For det første afskaffelse af reglerne om forskudsaf-

skrivning på skibe. For det andet afskaffelse af forskudsafskrivningerne på visse maskiner m. v. og bygninger — det er de såkaldte 700.000 kr.s afskrivninger. For det tredje afskaffelse af regler om nedskrivninger på varepartier, der er købt på bindende kontrakt.

Forslaget begrundes med, at de ekstraordinære afskrivningsregler i sin tid blev indført som særlige støtteforanstaltninger til erhvervslivet, og forslagsstillerne finder det nu urimeligt at bevare disse ekstraordinære afskrivningsregler på baggrund af de lige konkurrencevilkår i EF og de samfundsøkonomiske sparebestræbelser, som er aktuelle.

Lad mig lige kort gøre nogle bemærkninger om hver af de enkelte af de ordninger, som nu foreslås afskaffet.

Da reglerne om forskudsafskrivning på skibe blev indført i 1957, begrundedes det med, at en vis adgang til at afskrive, før skibet blev leveret, havde en ganske særlig betydning for skibsfarten. Det skyldtes for det første de meget store og kostbare enheder, hvorom der sluttedes kontrakt, og for det andet den meget lange leveringstid, i hvilken der skal udredes store byggerater. Der var i 1957 en meget udbredt forståelse for disse forhold, og det tror jeg fortsat der er. Nu har forskudsafskrivninger på skibe været et meget omdiskuteret emne både her i folketinget og i den almindelige debat, men det skyldes jo hovedsagelig de problemer, der har været omkring misbrugene af vores i øvrigt velbegrundede afskrivningsregler. Der er fortsat brug for disse afskrivninger.

I denne forbindelse vil jeg gerne advare mod den misforståelse, at forskudsafskrivninger betyder en samlet skattelettelse for erhvervslivet. Selv om forskudsafskrivningerne afskaffes, vil erhvervslivets samlede afskrivninger blive af nøjagtig samme størrelse, som hvis de gældende regler om forskudsafskrivning opretholdes. Forskudsafskrivningerne bevirker, at virksomhederne får forholdsvis store afskrivninger og dermed lavere skat i den periode, hvor de afholder store udgifter til investeringer. Til gengæld får de mindre afskrivninger og skal derfor betale højere skat i de følgende år, hvor investeringerne indgår i produktionen og afkaster indtægt. Der er altså tale om en

[Finansministeren.]

udsættelse af indkomstskatten, der gør det lettere for virksomhederne at foretage investeringer og skabe nye arbejdspladser.

Lovreglerne om forskudsafskrivning på visse anskaffelser af maskiner m. v. og bygninger blev indføjet i afskrivningsloven af 1969. Det var ikke nye regler, der dengang blev vedtaget. I en lang årrække havde der været adgang til forskudsafskrivning, men reglerne herom havde hvert år været optaget som en tekstanmærkning til finansloven.

Reglerne om nedskrivning på varelagre og varepartier, der er købt på bindende kontrakt, er under afvikling, og en yderligere stramning vil ikke være rimelig. Nedskrivning på varepartier købt på bindende kontrakt aftrappes som bekendt over en 3-årig periode for helt at ophøre fra og med 1976. Jeg kan derfor ikke se den dybere mening med, at kommunisterne foreslår denne ordning afskaffet nu og her. En øjeblikkelig og fuldstændig ophævelse af adgangen til kontraktnedskrivning vil jo i øvrigt betyde, at alle de ubeskattede reserver, der er oparbejdet gennem nedskrivningerne, kommer til beskatning på én gang. Det mener jeg ville være en helt urimelig og uhensigtsmæssig fremgangsmåde.

Som det fremgår af det, jeg lige har sagt, er de afskrivningsregler, vi har, indført af hensyn til en række forhold, der bl. a. har afgørende betydning for investeringerne, produktiviteten og ikke mindst beskæftigelsen i erhvervslivet. Her er vi ved et punkt, som jeg synes det er meget væsentligt at få fremhævet. Gode, sunde afskrivningsregler er en nødvendig ting for at sikre, at erhvervslivet får rimelige vilkår at arbejde under. Ingen her i tinget er vist i tvivl om, at det danske erhvervsliv i øjeblikket befinder sig i en meget vanskelig situation. Vi hører desværre ofte, at virksomheder må lukke eller må afskedige en del af medarbejderstaben. Det er en uheldig ting for de mennesker, det går ud over, og jeg synes, at kommunisterne har valgt et meget dårligt tidspunkt at fremsætte dette forslag på. Efter min mening vil det være komplet uansvarligt nu at gennemføre lovændringer, der indirekte vil medføre en forøgelse af den arbejdsløshed, som mange frygter, og som desværre er blevet en realitet for en del.

Jeg kan derfor på regeringens vegne sige, at vi på det stærkeste vil tage afstand fra dette lovforslag.

Camre (S):

Det er naturligvis principielt rigtigt at rejse spørgsmålet omkring disse afskrivningsreglers anvendelse, og det er også rigtigt, som finansministeren påpegede, at den udmærkede finansminister, som sad i den tidligere regering, allerede har rørt en del ved disse regler, nemlig således at adgangen til at afskrive på varepartier indkøbt på bindende kontrakt er under nedtrapping og vil bortfalde fuldstændigt fra 1976.

Men jeg vil også gerne her sige, at det er jo et besynderligt tidspunkt, man fra det kommunistiske partis side rejser dette forslag på. Det er ganske åbenbart, at hvis forslaget gennemføres, vil det betyde en forringelse af erhvervslivets investeringsmuligheder, fordi det vil unddrage erhvervslivet likviditet, og det er jo ikke just den måde, man løser en arbejdsløshedskrise på.

Det er, som jeg sagde til at begynde med, rigtigt at se på principperne i dette her. Men man må så anstændigvis komme med et alternativ. Hvor skal erhvervslivet få den fornødne investeringskapital fra? Her har socialdemokratiet fremsat i tidligere samlinger forslag om økonomisk demokrati, og jeg vil gerne her fremhæve, at en gennemførelse af økonomisk demokrati, som betyder, at lønmodtagerne får en ejendomsret til en kapital, der investeres i erhvervslivet, er en forudsætning for, at man overhovedet kan pille ved reglerne, hvis man altså ikke skal få en uddybning af den krise, som erhvervslivet, som beskæftigelsen, er inde i.

Jeg må betragte dette som et ret så uigennemførligt paradeforslag af den slags, som vi altså for tiden får en del af, og jeg skal derfor ikke bruge mere af tingets tid — der står jo ret så vigtige ting på dagsordenen ud over dette.

Glistrup (FP):

Som vore af- og nedskrivningsregler er tilrettelagt, er det således, at man i alle tilfælde kan fradrage præcis det beløb, som det har kostet at købe den pågældende ting; det, reglerne så går ud på, er bare at fastslå, hvor meget man kan fratække det ene år,

[Glistrup.]

og hvor meget man kan fratække det andet år. Selvfølgelig er der da en vis tilbøjelighed til, at man umiddelbart siger: lad os få vores fradrag så hurtigt som muligt. Dermed opnår man en øjeblikkelig fordel, men det betyder jo bare, at der er så meget mindre at af- og nedskrive på i de følgende år.

Denne tilbøjelighed til måske at fremskynde fradragene har jo været noget, man har kunnet have særligt i kikkerten igennem de år, vi har oplevet i 1950erne og 1960erne, hvor der har været en stadig inflation, og hvor der har været gode indtægter i erhvervslivet, idet man har oplevet, at reglerne er blevet benyttet nok så hårdt til at opnå fremskyndede fradrag. Det er derfor i og for sig naturligt, at kommunisterne netop sætter deres fingre på de tre felter, hvor de fremrykkede fradrag har været meget stærkt fremskyndede.

Men der er vel næppe nogen særlig grund til at tro, at den ulempe, som man måske kunne se i den omstændighed tidligere, blev særlig markant efter det år 1974, som jo for store dele af vort erhvervsliv har været ringere, end årene tidligere har været.

Når vi særlig ser på den del af det, der vedrører nedskrivningen på bindende kontrakter, er forholdet det, at det var noget, der blev indført i begyndelsen af 1940erne af hensyn til, at man ville tilskynde virksomhederne til at fylde deres lagre op, se at få indkøbt noget; man ville gerne gardere dem imod den prisfaldsrisiko, der ville indtræde, når vi efter krigens afslutning vendte tilbage til normale tider, til prisniveauet fra 1930erne, så skulle de kunne tage højde for prisfaldsrisikoen.

Denne begrundelse: tilskyndelsen til at se at få fyldt lagrene op og prisfaldsrisikoen, har jo ikke været særlig realistisk igennem alle de mange år, hvor vi desuagtet har beholdt disse regler om nedskrivning på bindende kontrakt. Men netop i efteråret 1974 melder jo de oprindelige begrundelser sig på ny med en vis styrke; der er vitterlig en prisfaldsrisiko i øjeblikket for dem, der investerer i at købe noget hjem til deres lagre. Vi ser jo — og gudskelov, var jeg lige ved at sige — at den råvareprisstigning, som vi oplevede for et års tid siden og i begyndelsen af dette år, er ved at blive vendt i øjeblikket, så man i allerhøjeste grad er indstil-

let på at spekulere den vej, at man ikke vil indkøbe råvarer, men man vil vente med at gøre det.

Men det er bestemt ikke heldigt, hvis der breder sig endnu flere tilskyndelser i det danske erhvervsliv til bare at vente og vente og vente. Det er jo noget det, der giver den snigende gift, som medfører arbejdsløsheden, dette, at man har alt for megen tilbøjelighed til at se tiden an og til at rebe sejlene og til ikke rigtig at ville gøre noget; derfor er det et meget uheldigt tidspunkt, man vil have disse regler lavet om.

Dertil kommer, at når det alene er et spørgsmål, som det jo er, om et fradrag skal tages i det ene eller det andet år, så er der ikke nogen særlig fornuftig anledning til at lave hyppige ændringer i vore afskrivningsregler. Det er rarest for erhvervslivet og for skattepraktikerne på begge sider af skranken at vænne sig til, hvad nu reglerne går ud på, således at man ikke skal ændre fra det ene år til det andet: så har man nogle regler, det næste år har man nogle andre regler og det tredje år nogle tredje regler. Det giver meget godt administrereri, det giver megen uproduktiv anvendelse af arbejdskraft, megen usikkerhed i dispositionerne.

Så alt i alt vil jeg mene, at man sammenfattende må bedømme det kommunistiske forslag således, at det i hvert tilfælde ikke er velegnet til at blive gennemført i den konjunktursituation, vi befinder os i nu; derfor vil vi fra fremskridtspartiets side, når den tid kommer, stemme imod, at orslaget vedtages.

Jens Foged (V):

Jeg tror, det er snart hver gang, jeg har ordet i anledning af afskrivningsreglerne, at jeg bruger udtrykket: lad dem dog blive tidløse, disse regler. Lad det dog være sådan, at erhvervslivet forstår, at de kan arbejde under disse regler på 5 års, 10 års eller 15 års basis. Kun på den måde kan erhvervslivet konsolidere sig og opbygge noget med den tryghed, der er nødvendig.

Jeg skal ikke forelænge debatten ret meget, kun sige, at hvad finansministeren har fremført, naturligvis ganske dækker det, som vi fra venstres side mener. Vi finder, at dette lovforslag, som det kommunistiske parti har fremsat, vil være medvirkende til, hvis det bliver vedtaget, at forværre ar-

[Jens Foged.]

bejdsløsheden, og det havde vi ikke ventet fra den side.

Dagmar Andreassen (RV):

Fra det radikale venstre er der heller ingen tilslutning at hente til at ændre på reglerne om forskudsafskrivningerne på nuværende tidspunkt.

Vi vil godt indrømme, at loven om forskudsafskrivninger i visse tilfælde kan give anledning til misbrug, men vi havde lejlighed til sidste vinter at se lidt på, hvad det betød for en række mindre skibsværfter, hvis vi ændrede disse regler; det er jo alt for risikabelt at slå flere virksomheder i stykker i øjeblikket, og vi trænger ikke til flere arbejdsløse.

Afskrivningerne på bunden kontrakt er under afvikling, og det er et spørgsmål, om ikke det er uheldigt i den nuværende situation. Om begge lovforslag gælder det, at blev de gennemført, så bliver erhvervslivet tappet yderligere for driftskapital. Det er faktisk ikke det, vi trænger til i øjeblikket.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg kan på min gruppes vegne helt afvise det foreliggende forslag, som vi ikke på nogen måde kan acceptere og finder er helt ude af trit med det, der er behov for i denne tid, hvor vort erhvervsliv må kæmpe for sin eksistens og for at bevare de arbejdspladser, der er. Tvært om at foreslå en ophævelse af adgangen til at afskrive mener vi, at adgangen dertil burde udvides, og vi kan henvisse til de forslag, som vi i tidens løb og ikke mindst for nylig har fremsat herom.

Men det kunne give anledning til, således som forholdene er i vort erhvervsliv, på ny at spørge finansministeren, der ganske vist afviste min gruppefælle hr. Hans Toft for kort tid siden, om man ikke fra regeringens side har en ændret stilling til en forbedret afskrivning, det gælder både af driftsmidler og af nedskrivning på varelagre købt på bindende kontrakt, hvor der, som forholdene er ved at udarte sig, kan være særdeles god grund dertil. Forbedringer på disse felter kan for mig at se blive ganske afgørende for mange, både dem, der driver erhverv, og dem — og det er jo de fleste — der har deres arbejde i erhvervslivet som løntagere; det gælder om at bevare dette.

Jeg skal så blot sige, fordi afskrivninger så ofte bliver opfattet på en forkert måde: der er jo ikke tale om nogen form for skattefrihed. De udskyder, kan måske også jævne ud på nogen måde, den skattebetaling, der skal finde sted, men der er ikke tale om, at der opnås nogen skattefrihed, fordi der kan afskrives. I øvrigt må det jo være sådan, og dér kan jeg slutte mig til, hvad øvrige ordførere har sagt, at man kun med lange mellemrum, om overhovedet, skal ændre på reglerne. Det er væsentligt for erhvervslivet at kunne lægge sine forhold til rette på lang sigt. Vi kan altså ikke give tilslutning.

Poul Boeg (CD):

Centrum-demokraterne kan tilslutte sig den redegørelse, som finansministeren gav, hvor han udførligt påpegede den mangel på rimelighed og ansvarlighed, som ligger i det kommunistiske forslag, og vi er også enige i, hvad der blev sagt af den socialdemokratiske ordfører om, at dette er et parade-forslag, på hvilket der ikke er grund til at ofre megen tid.

Jeg skal derfor indskrænke mig til en enkelt bemærkning, nemlig at jeg med særlig interesse har set, at det kommunistiske parti i bemærkningerne til dette lovforslag som motivering for forslaget henviser til de lige konkurrencevilkår i EF; der sigtes vel her til Romtraktatens artikler 85 og 86 og de dertil hørende Rådsforordninger, og det er jo ganske interessant, når man kender det kommunistiske partis stilling og holdning til EF, så at konstatere, at man her finder grundlag for at benytte dette som en motivering og en løftestang for at stille forslag af denne art.

Som det fremgår af det, jeg her har sagt, kan centrum-demokraterne ikke støtte det kommunistiske forslag.

Ømann (SF):

Dette er et område, hvorom SF har fremsat næsten utallige forslag gående i samme retning som det her foreliggende kommunistiske forslag, men selv om det er en afskrivningslov, vi har med at gøre, vil jeg ikke hermed sigte kommunisterne for at have skrevet vores lovforslag af, af den simple grund at jeg synes, vore forslag er fornuftigere udformet.

Det hænger måske nok sammen med, at

[Ømann.]

man fra forslagsstillernes side ikke ved, hvor store tal det egentlig er, man har med at gøre. Det er virkelig meget store tal, og når man har det i hovedet, er det også utænkeligt, at man kan stille erhvervslivet i den situation, at disse ordninger brat skal afskaffes. Det er naturligvis helt nødvendigt at lave en aftrapning, og her vil jeg sige med hensyn til de bindende kontrakter, at det er den værste blomst i afskrivningernes ukrudtsmark, og de er jo besluttet afskaffet, men altså med en 3-årig aftrapning.

Må jeg så sige til finansministeren, at det var dog en mærkelig udlægning, finansministeren kom med. Overskriften var, at her er der sandelig ikke tale om nogen samlet lettelse til erhvervslivet. Jo, det er der da så sandelig. Da vi tidligere diskuterede en udvikling af disse afskrivningsordninger og også besluttede det, hvorefter VKR-regeringen straks redresserede denne afskaffelse, var der ingen ende på, hvad det ville koste erhvervslivet i likviditet, hvis man gjorde noget sådant. Dengang fik man tallene på bordet for, hvad der virkelig var afskrevet på disse felter: varelagre, bindende kontrakter, forskudsafskrivninger osv.; det løb dengang op i 6 mia kr. i nedskrivninger, og det er et tal, som er 5 år gammelt. Det vil sikkert ikke være for meget at sige, at disse nedskrivninger i dag beløber sig til ca. 10 mia kr. Marginalskatten af disse 10 mia kr. er ca. 6 mia kr. Der gives altså henstand med 6 mia kr., og renten i dag er ikke bare 10 pct., men vel nærmest 17 pct. for kassekreditter, og så kan man jo regne ud, at det er et ganske betydeligt rentetilskud, der her gives erhvervslivet.

Det er da rigtigt, at det kun er en henstand, men så er det også nærliggende at sige, at når det kun er en kreditordning, kunne man lave dette her på en langt, langt bedre måde, hvor man undgik disse misbrug. Man kan ikke give regler, der er ens for både de gode og de onde og så vente, at de onde ikke skal misbruge disse regler. Hvis man konverterer disse helt almindelige afskrivningsadgange til rentefri lån til industrien, svarende til den afskrivningsfordel, de nu har, ville det sætte en regering i stand til at sondre imellem, om man gav disse skattelettelser til en hr. Lönborg, eller man gav dem til et hæderligt rederi. Det synes jeg

ville være en fordel, og det ville i særdeleshed være en moralsk fordel.

Der er vist ikke andet at gøre, hvis man skal afskaffe urimelighederne og misbrugerne, end at man går den vej at indskrænke afskrivningsadgangen, og at man i stedet for at give den til kreti og pleti giver den selektivt. Det er jo et uartigt ord for en venstre-regering, men så må regeringen også finde sig i, at man siger til den, at den fortsat tolererer de misbrug, som man ved sker, og som man kan læse om i aviserne hver eneste dag, og at disse misbrug sker med regeringens velsignelse.

Jeg vil gerne være med til at drøfte forslaget i udvalget, hvor vi kan rejse de principielle spørgsmål omkring disse ekstraafskrivninger.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg må indrømme, at jeg ikke forstår hr. Knud Jespersens eller det kommunistiske partis udspil her. Man vil have flere mennesker i arbejde, men man får jo kun flere mennesker i arbejde, i det øjeblik man sørger for, at erhvervslivet har vilkår, som bevirker, at det kan ekspandere, så der er mulighed for at ansætte folk i disse virksomheder. Jeg kan da kun sige, at vil man have arbejdsløshed eller vil man have yderligere arbejdsløshed, så skal man blot forstyrre erhvervslivet endnu mere; jo tiere man gør det, jo mere arbejdsløshed får man.

Jeg skal gerne indrømme, at det styrker selvfølgelig vælgerskaren til det kommunistiske parti, for jeg tvivler på, at hr. Knud Jespersen & Co. vil fortælle, hvad der er årsagen til den. Man må trods alt konstatere — og det burde man også gøre fra det kommunistiske parti — at der er to faktorer, som stadig væk spiller ind i hele arbejdsprocessen, det er kapitalen, og det er arbejdskraften. Er den første ikke til stede, er den sidste ganske ligegyldig, lige så vel som det omvendte. Jeg synes så sandelig ikke, at tiden er inde til at ødelægge det erhvervsliv, som skal skaffe arbejde til de mange, som ikke har arbejde.

Flygaard (DR):

På mit partis vegne skal jeg ganske kort sige, at vi ikke kan tiltræde det foreliggende lovforslag. Vi synes ikke, at den konjunkturpolitiske situation tilsiger et forslag af

[Flygaard.]

den karakter, så derfor skal jeg anbefale, at man udsætter forslaget for en hurtig behandling i udvalget og derefter får det stemt ned ved tredje behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knut Jespersen) (DKP):

Jeg må først sige, at hr. Arne Bjerregaard forstod mig ikke, det er en tilståelse; jeg har ikke noget imod det, jeg havde nok været lidt mere bekymret, hvis hr. Arne Bjerregaard havde forstået mig, for så havde der været noget alvorligt galt med forslaget.

Det, forslaget peger på, er en direkte fortsættelse af, hvad vi har fremsat i tinget den 1. februar i år, hvor vi foreslog, at alle faktiske bruttoindtægter skulle under beskatning. Da nåede man ikke længere end til første behandling, og den 20. september vedtog man noget, der skulle dække os noget ind, idet man ligestillede privatforbrug og indkomst, man ville have større adgang efter de nye skattebestemmelser med henblik på særlig at komme nulmillionærernes skatteunddragelser til livs. Vi har ikke megen tillid til, at det hjælper, vi tror ikke, der kommer noget særligt ud af det; når vi derfor taler om at opgive en del af de ekstraordinære afskrivningsbestemmelser, hænger det simpelt hen sammen med, at man ad den vej giver den henstand, der er omtalt, og i nogle tilfælde en henstand, der er så ukontrollerbar, at der bliver tale om direkte tilskud.

Vi ved meget vel, hvor store beløb det drejer sig om. Efter vores overslag ligger det et sted mellem 7 og 8 mia. kr. Så forklarer man, at hvis man ikke tillader millionærerne at være skattefrie, hvis man ikke tillader dem at afskrive med 30 pct. på de investeringer, der er over 700.000 kr. — det er ikke de små, men dem, der er over 700.000 kr. — ja, så skaber kommunisterne arbejdsløshed. Det stod man jo i uskøn forening og sagde fra denne talerstol; det blev sagt af folk, der enten har været med til at give arbejdsgiverne tilskud eller været med til at opkræve tvangsopsparing af lønarbejderne eller med til at gennemføre et boligforlig, der strangulerer en del af boligbyggeriet, eller med til at hæmme købekraften med det resultat, at beskæftigelsen er kommet i endnu større risiko, og at arbejdsløshedstallene er vokset.

Hvad er det, der sker med forskudsafskrivningerne nu? Ja, forskudsafskrivninger på over 200.000 kr., når det drejer sig om skibe, betyder i princippet, at skibsredere kan afgøre, om de vil betale skat, eller de hellere vil købe nye skibe for deres penge. Jeg har ingen tillid til, at der er kontrol, og det viste sig jo også, at da vi havde debatterne her om coasterrederierne, de såkaldte trusserederier, stod alle op og sagde: vi må nok have fat i det. For sandheden er jo, at det, man ville opnå finansielt, kan man opnå gennem kreditordninger, hvad enten det var skibskreditter, der var nødvendige, eller det var kreditter for at garantere Burmeister & Wains videre virksomhed, og hvad dertil hører, det skulle bare holdes helt fri af skattelovgivningen. Men man undlod jo alligevel at tage problemet om trusserederier op. Man har faktisk givet afkald på det, og de sejler videre.

I dag kan man høre i en lang række erhvervskredse, at dér, hvor de ekstraordinære afskrivningsbestemmelser i virkeligheden har betydning, er hos dem, der vil lave fiduser med det. Ja, men alligevel siger man, selv fra socialdemokratiets side, at man må have et alternativt grundlag; hvis de skal til at betale skat ligesom lønarbejdere og ligesom den beskatning, der rammer forbrugerne, kan de ikke holde folk i arbejde. Ja, jeg ved ikke, det er nok ikke parlamentarisk god tone at sige, det er vrøvl, men vi vil da meget gerne diskutere alle de spørgsmål, for vi har ikke talt om, at man ikke skulle finansiere. Men vi når jo tilbage til den samme historie som med den omkostningsdæmpende ydelse: det store erhverv ler ad os, og den del af det store erhverv, der udnytter lovene, udnytter dem groft; og så har vi ved siden af et voldsomt misbrug, der gør det næsten umuligt for ikke at sige helt umuligt at komme nulmillionærer og alle andre beslægtede til livs.

Desværre tillader tiden ikke at gå ind i alle detaljer, hvad enten det var varelagre, eller det var kontraktbestemte varelagre. Ja men hvis vi nåede så langt, kunne arbejderne jo også skrive af på deres arbejdskrafts værdi, så kunne de også sikre sig henstand, hvis vi skulle lave en sådan ligestilling; forfatteren kunne skrive af på sit manuskript, når han satte skrivemaskinepapiret i maskinen, altså, vi kunne tage fat på

[Knud Jespersen.]

alt alle mulige steder og med samme motivering. Nej, det, der var afgørende, var at føre en skattepolitik, sådan at menneskenes købeevne kan opretholde beskæftigelsen, og med en sådan skattepolitik kan vi også ganske rationelt få bedrifterne til at gå både over långivning, som de har i øjeblikket, og over kreditgivning.

Kom så ikke og fortæl, at det er sådanne småfidusmagere, der unddrager sig beskatning for 19 mia kr., kom ikke og fortæl, at hvis ikke vi bliver ved med at lade dem få lov til det, vil de ikke holde folk i arbejde. Sandheden er, at hvis folketinget vil hævde sin autoritet, skal vi have hænderne i andres lommer end i lønmodtagernes, men det er finansministeren ikke tilhænger af. Det er kommunisterne imidlertid, og derfor skal jeg anbefale, at man trods denne megen uvillighed — og den er vi jo kendt med i dette høje ting — med hensyn til at gribe ind over for storkapitalen og dens privilegier dog prøver at overvinde denne vane og alligevel betragter dette bare lidt positivt.

Camre (S):

Det var på sin vis ganske lærerigt at få at vide, at hr. Knud Jespersen betragter det, som fra socialdemokratisk side er sagt om at skabe et alternativ, som noget vrøvl, for det gør det jo muligt at forstå, hvorfor DKP kan komme med disse forslag. Det skyldes ganske enkelt en mangelfuld forståelse for det økonomiske systems virkemåde. Hvis vi fjerner denne del af investeringsmulighederne, altså denne kapital, som tilvejebringes med et system, der ikke er ubetinget ideelt, og som vi gerne vil ændre på de måder, som jeg har beskrevet, hvis man fjerner den kapital fra investeringerne, fra det, der skal skabe arbejdspladserne, fra det, der skal skabe beskæftigelsen, så må denne kapital nødvendigvis være til stede på anden vis, den må være til stede ikke på gammeldags facon som her, men som lønmodtagerkapital, som et udslag af det forslag om økonomisk demokrati, som mit parti har fremsat. Det er alternativet, at lønmodtagerne ejer disse investeringer, og man kan ikke forestille sig, at man uden at komme med dette alternativ kan få dansk erhvervsliv til at køre, hvis man pludselig fratager dette erhvervsliv nogle af de penge, som skulle gøre

det muligt at skabe de nødvendige arbejdspladser.

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Ja, jeg fik jo bekræftet mine bange anelser om, at man tror, at hvis man skal løse skatteproblemerne i Danmark på en mere demokratisk måde, skal det gøres ved, at lønmodtagerne begynder at opsamle nogle fonds — som om vi ikke har fonds nok.

Selve ØD-forslaget skal jeg lade ligge. Det var ikke det, jeg hentydede til, og det er ikke nødvendigt at stille det op som alternativ. Der var ikke noget til hinder for, selv om man har foretaget ekstraordinære afskrivninger — og det havde man på Burmeister & Wain — at man alligevel bevilgede dem garantier for 50 mill. kr. Der er ikke noget til hinder for, man bevilger en række store virksomheder lån eller lånemæssige garantier for mange hundrede millioner kroner. Ja men hvem i alverdens riger og lande siger, at det skal være på den led, at det er rodet sammen med skattepolitikken, at det skal være af en sådan art, at vi ikke kan kontrollere noget? Jeg synes da også, hr. Camre burde overveje, at når man taler på den facon, hvordan vil man så løse problemerne om de skattefri nulmillionærer og om trusserederierne, coasterselskaberne, og hvordan vil man komme misbruget til livs? Nogle af disse ekstraordinære afskrivningsbestemmelser kom i 1957; ja men vi har jo kunnet klare os indtil 1957 uden, vi havde vel også kunnet klare os efter. Man har ikke sådanne ekstraordinære afskrivningsbestemmelser i Sverige. Dér har man andre ordninger, selv om det er en socialdemokratisk regering, de har dér. Man har heller ikke noget lignende i Finland eller i Norge, man har heller ikke noget lignende i Østrig. Men pludselig finder man ud af her, at hvis man skal fratage nogen et privilegium, som de aldrig burde have haft, bliver man nødsaget til at gøre det ved at opstille som alternativ, at lønmodtagerne lader en del af deres løn binde i virksomhederne. Det er det argument, der simpelt hen er noget vrøvl.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

To ting. For det første vil jeg meget gerne understrege, at man må skelne imellem den

[Camre.]

del af afskrivningerne, som kan komme ind under karakteristikkene fiduser, og så den store del af afskrivningerne, som under det fremherskende økonomiske system og under vores skattesystem foretages i hæderlig hensigt af hæderlige firmaer. Det er det ene. Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi har ønsket og ønsker at komme fiduserne til livs.

Så igen dette: en bekræftelse på, hvad jeg sagde før, at forståelsen for det økonomiske systems virkemåde og også for ØD-forslagets indhold trods alt forudsætter længere tid, end der er til rådighed her. Vi har som punkt 10 på dagsordenen et væsentlig vigtigere forslag end dette til debat, og jeg skal derfor finde lejlighed for ved et andet forum at prøve at sætte hr. Knud Jespersen ind i dette systems funktionsmåde og også i socialdemokratiets ØD-forslag.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Nu tror jeg nok, at socialdemokratiet skal bekymre sig om deres egen omskoling og så overlade min omskoling til andre. Jeg skal gerne stille mig til rådighed både for at kontrollere og for at efterprøve også disse mærkværdigheder, der optræder, men det kan vi ikke nå at tage op nu.

Det afgørende i denne sag er, at hvis vi vil have kontrol med skattepolitikken, er man nødsaget til at luge ud også i nogle af disse ekstraordinære afskrivningsbestemmelser eller det, vores forslag tilsigter. Vi har ikke gjort som sidst, hvor vi tog det hele på én gang, vi har bare taget nogle stykker. Naturligvis vil vi også konfrontere folketinget med den øvrige del. Vi må da afklare, hvor det spiller en reel og en regulær rolle, for man kan også finde den del af erhvervslivet, der siger i dag, at det ikke spiller den store rolle. Men dér, hvor det er farligt, og hvor det spiller den store rolle, det er over for fidusafskrivninger, forskudsafskrivnin-

ger, som vi diskuterer i øjeblikket. Men jeg går ud fra, at vi får muligheder for også at lave nogle afklarings spørgsmål i skatteudvalget, selv om vi jo ikke er medlemmer af det og heller ikke får anden adgang dertil.

Jeg synes, man skulle kortlægge, hvordan det virker, og vi har ikke sagt, at det skal ske fra i dag til i morgen, men det hjælper ikke, at man for nogle måneder siden diskuterede trusserederier, hvor alle var enige om, at nu måtte der gøres noget, og så sker der ingenting. Så kommer der et forslag, der tilsigter, at nu skal man gribe fat i det, men så siger man alligevel, at det må man nok hellere lade ligge.

Ømann (SF):

Jeg synes lige, der skal lidt opklaring til på dette tidspunkt både over for hr. Knud Jespersen og over for hr. Camre.

Der ydes i dag en støtte til erhvervslivet i form af skatte kredit. Denne kredit har en vis værdi. Hvis vi tager ekstraafskrivningerne med rub og stub, vil jeg skønne, at vi når op på ca. 6 mia kr. om året i kontante ydelser, altså en kontant støtte på ca. 6 mia kr. Tager vi bygningsafskrivningerne med, kommer vi betydelig højere op. Så store er de beløb, der her er tale om. Godt. Hvis man holdt op med denne støtte, blev staten og skatteyderne og landet naturligvis ikke fattigere af den grund. Dette provenu ville være til disposition til at anvende på en anden måde; man kunne forære det til arbejds giverne på en anden måde.

Men dér er det, jeg vil spørge hr. Knud Jespersen: er hr. Knud Jespersen parat til, at skatteyderne skal forære de samme 6 mia kr. til arbejds giverne? Ja men hvordan vil han forhindre det? Det kan kun forhindres ved, at man gør disse samfundsmæssige tilskud til industrien til arbejdernes ejendom, og førend hr. Knud Jespersen fatter det, fatter han ikke, hvorledes det danske samfund skal udvikle sig fra at være et kapitalistisk til at være et socialistisk samfund.

Hans Toft (KF):

For ca. 14 dage siden rejste jeg over for finansministeren spørgsmålet om de bindende kontraktafskrivninger, om regeringen ville standse den igangværende nedtrapning af dem, således at 600-800 mill. kr. kunne blive som driftskapital i de produktive virksomheder. Regeringen afviste kategorisk at foretage en sådan ændring af afskrivningsreglerne.

Når jeg tager ordet nu, er det på baggrund af mit partis ordfører, hr. Hagen Hagensens spørgsmål til finansministeren, som er forblevet ubesvaret indtil nu, om regeringens holdning er ændret, siden jeg stillede mit spørgsmål.

Når jeg specielt har lyttet med opmærksomhed til, hvad finansministeren ville svare herpå, skyldes det, at en af finansministerens kolleger i regeringen, økonomiministerens, ifølge et referat i Herning Folkeblad den 5. november 1974 efter et erhvervsmøde i Herning har udtalt om spørgsmålet vedrørende de bindende kontraktafskrivninger: jeg vil da også gerne se på afskrivningerne på bindende kontrakt, som synes at være et område, hvor visse brancher har ganske særlige risici. Industrirådet har hidtil ikke vist problemet påfaldende interesse, men det er muligt, vi skal tage det op for de bestemte brancher, sagde ministeren.

På denne baggrund har jeg altså ventet spændt på, om der nu var en ændret holdning fra regeringens side over for ændrede regler for afskrivning på bindende kontrakt. Når man ser Morgenavisen Jyllands-Postens overskrift i dag om, at råvarepriserne ville gå helt i bund, synes jeg, det viser behovet for, at erhvervslivet får disse bedre afskrivningsmuligheder på bindende kontrakt, og at ikke mindst visse brancher har specielle behov, som jeg tidligere har påpeget det for tekstilindustrien, trælastindustrien og foderstofindustrien.

Hr. Jens Foged var inde på, at vi skal have kontinuerlige afskrivningsregler. Heri er jeg fuldstændig enig, men jeg tror også, vi må sige, at mange ville føle et specielt behov i øjeblikket, og jeg tror også på den anden side, at mange føler, at når to ministre på så kort tid udtaler sig forskelligt om spørgsmålet, er det i hvert fald ikke kontinuitet, så er det forvirring.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Der er stillet det direkte spørgsmål, om kommunisterne og jeg vil være med til at forære erhvervslivet 6 mia kr. Nu tror jeg altså, at et overslag vil vise, at det er et sted mellem 7 og 8 mia kr., men hverken 6, 7 eller 8 mia kr. vil vi være med til at forære dem. Vi ved da godt, hvordan det kapitalistiske system virker, og hvordan dets mekanik er. Hvorfor skulle vi forære dem de penge? Hvorfor er det eneste alternativ, at hvis vi ikke vil det, skal man lade arbejderne indefryse eller bevare en del stående i virksomhederne?

Der findes en række andre muligheder. I arbejderbevægelsens yngre dage talte alle partierne om nationaliseringer. Det kan vi jo gribe til, vi kan gribe til at give kreditter, lave love om långivning, der er kontrollerbare, vi kan sikre, at det offentlige har en sådan prioritering over for de virksomheder, at man ikke uden videre kan sælge virksomheder, hvortil der er optaget statslån. Der findes adskillige muligheder, der er ikke kun de to. Det, vi vil, er naturligvis at afskaffe de bestemte privilegier, der er. Vi synes nemlig, det var rimeligt, at hvis man vil finansiere, sker det over kontrollerbare muligheder og ikke over skattelovgivningen. Det er noget af det, vores forslag tilsigter at få ophævet.

Finansministeren (Anders Andersen):

Jeg er lidt forbavset over hr. Hans Toft. Jeg går ud fra, at hr. Hans Toft ikke har hørt mit første indlæg, for ellers havde han ikke haft grund til at stille det spørgsmål, han nu stillede. Jeg tror, det fremgik helt klart af mit første indlæg, hvad holdningen til afskrivningsreglerne fra regeringens side var, og så vidt jeg ved, ligger mit indlæg foran hr. Hans Toft, så han kan passende se på det og derved blive klar over, at jeg ikke har ændret holdning til det spørgsmål — for at det nu skal stå helt klart.

Når man refererer til økonomiministerens udtalelser i Herning, så ved jeg, at økonomiministeren har sagt, at man vil se på det. Det kan jeg også godt sige til hr. Hans Toft: jeg vil også godt se på det, men der ligger

[Finansministeren.]

ikke nogen ændret holdning i, at man ser på det.

Men deri ligger ikke — og det tror jeg også, jeg gav udtryk for den dag, hvor jeg besvarede spørgsmål fra hr. Hans Toft — at vi ikke er opmærksom på de vilkår, som erhvervslivet arbejder under, og at vi ikke nøje overvejer, hvilke foranstaltninger det vil være ønskeligt at gennemføre for dels at hjælpe erhvervslivet igennem de vanskelige vilkår, dels at øge beskæftigelsen.

Men det klarer man ikke ved at ændre på afskrivningsreglerne. Jeg vil minde om, at direktøren for Industrirådet forleden udtalte i radioen, at det ikke var ændrede afskrivningsregler, man havde brug for, men det var en øget konkurrenceevne. Det kan jeg godt sige vi er meget opmærksom på fra regeringens side.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg kan helt tilslutte mig den beskrivelse, som hr. Ømann gav af virkningerne af afskrivningerne. Det er et velkendt fænomen også i den såkaldt kapitalistisk-økonomiske teori, at afskrivningsreglerne har den virkning, at har en virksomhed en konstant investeringsmasse, får man via afskrivningsreglerne en konstant økonomisk fordel, er der stigende investeringer, har man en stigende fordel, og kun i det tilfælde, hvor man foretager en engangsinvestering og derpå har faldende investeringer, er det en faldende fordel.

Så er det fuldt korrekt, som det er sagt, at der er brug for alternativet, der er brug for den mekanisme, hvorved disse midler kan investeres til produktive formål. Ikke ved et eller andet statskapitalistisk system, ikke ved at låne penge ud, men ved at lønmodtagerne på den enkelte arbejdsplads decentralt har den indflydelse, der svarer til de penge, som er indestående i det pågældende kapitalapparat. Det er det, der er hovedindholdet i det socialdemokratiske ØD-forslag.

Derfor må jeg altså her gentage over for hr. Knud Jespersen, at hr. Knud Jespersen simpelt hen ikke har forstået denne mekanik, og at det vil være urimeligt at forestille sig, at investeringsmængden og dermed be-

skæftigelsen kan opretholdes, hvis ikke der som et første skridt, forud for at man piller ved disse afskrivningsregler, er skabt et alternativ til at stille den fornødne kapital til rådighed.

Det kunne vel også være nødvendigt at pege på, at det i et land, hvor det politiske flertal veksler, vil være sådan, at en rent statskapitalistisk ordning af den art, som hr. Knud Jespersen foreslog, fra tid til anden vil blive styret af borgerlige regeringer, og hr. Knud Jespersen vil altså kaste lønmodtagernes penge ud til en anvendelse, som lønmodtagerne ikke har nogen reel indflydelse på. Det får de i ØD-forslaget, og derfor er dette en forudsætning.

(Kort bemærkning).

Hans Toft (KF):

Jeg kan ikke sige, at jeg er tilfreds med finansministerens svar, men under alle omstændigheder har det jo skabt klarhed, så der ikke er den forvirring, som jeg synes økonomiministerens udtalelser kunne give udtryk for.

Når jeg går op igen, er det for også at kommentere dette, at finansministeren nu søger at lægge mig i munden, at afskrivningsreglerne og måske oven i købet de bindende kontrakt afskrivninger skulle kunne løse alle erhvervslivets problemer. Som finansministeren ved, har mit parti ikke gjort afskrivningsreglerne til en sådan bestanddel, der kunne løse alle erhvervslivets problemer. Vi er kommet med vores helhedsplan i går eller i forgårs til regeringen og til arbejdsmarkedets parter. Vi mener, at afskrivningsreglerne er en del af helheden til fremme af en bedre erhvervslovgivning end den, vi har i øjeblikket. Det er det lys, den skal ses i, og hertil kommer så, at det for bestemte brancher vil være en ekstra fordel med de bindende kontrakt afskrivninger.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Knud Jespersen) (DKP):

Nu ved jeg, at vi altid, når vi har stillet forslag, bliver indbudt af skatte- og afgiftsudvalget, så vi får mulighed for dér også at fortsætte denne diskussion. Derfor ikke mere om de skattetekniske baggrunde.

Men jeg vil nok sige: dette ideologiske

[Knud Jespersen.]

grundlag, som hr. Camre nu kører frem med, hviler fuldstændig på kapitalismens systematik og inden for dens grænser, når man siger, at før man piller ved afskrivningsreglerne — sådan blev der sagt — skal man sikre sig et alternativ. Ja men selv de mest overmodige siger, at lønmodtagerfonds og ØD kan først komme til at virke bare nogenlunde omkring år 2000; det vil sige, det skal tage 25½ år, inden vi kan tage fat i coasterederier, trusserederier og alt det andet. Det går jo ikke.

Hvis det er den ideologiske motivering for, at man i sin tid var med til at give den omkostningsdæmpende ydelse på 2 mia kr., så er der en række ting, jeg forstår meget bedre, også en række af de uklarheder, der optræder i det forslag, som man ikke selv kender fuldt ud, og som man er frimodig nok til at kalde økonomisk demokrati.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsat dyrtidsregulering for offentlig ansatte og folkevalgte [af Holten m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. V. Fremsat 16/10 74).

Forslaget sattes til forhandling.

Finansministeren (Anders Andersen):

Jeg må sige, at jeg er noget forbavset over det forslag, som her er fremsat, og som jo foregriber de overenskomst- og aftaleforhandlinger, som skal føres ikke blot med

statens ansatte, men også med kommunernes personale.

Jeg er ikke mindst overrasket over, at forslagsstillerne har så lidt tillid tilovers for det kommunale selvstyre, at de finder det rigtigt at lade staten drage omsorg for, hvilken lønordning det kommunale personale skal have.

Må jeg sige, at forslagsstillerne kender vel i og for sig udmærket regeringens stilling til dyrtidsreguleringsordningen, ikke blot for de offentligt ansatte, men også for de privat ansatte. Den kom jo bl. a. til udtryk, da regeringen først på året fremsatte forslag om at erstatte 3 dyrtidsportioner med et kontant tilskud. Jeg tror, at alle i dag kan se, at en gennemførelse af et sådant forslag ville betyde en væsentlig dæmpning på omkostningsvirkningerne. Men på daværende tidspunkt var der jo ikke her i salen større tilslutning dertil, heller ikke fra fremskridtspartiets side.

Men tænkte man sig, at man fulgte forslagsstillerne, ville det jo i øvrigt medføre, at man allerede nu skulle indstille sig på i det offentlige at gennemføre dyrtidsportioner af en udformning og størrelse, som formentlig først ville blive fastlagt på et senere tidspunkt.

Jeg kan selvfølgelig ikke have nogen mening om, hvornår overenskomstforhandlingerne på det private arbejdsmarked finder deres afslutning. Men jeg vil gerne sige, at jeg tror ganske enkelt ikke, det kunne lade sig gøre at gennemføre et sådant forslag, medmindre man vælger at udskrive en blankoveksel, sådan at det offentlige skulle forpligte sig til at anvende en hvilken som helst form for dyrtidsregulering og portionsstørrelse, som man kan blive enige om på det private arbejdsmarked.

Jeg finder i og for sig ingen grund til at beskæftige mig med forslaget tekniske udformning, selv om det måske kunne være ganske interessant, men jeg kan nævne et ganske enkelt problem, nemlig det, der rejser sig ved fastsættelse af ørebeløb pr. effektiv arbejdstime. Ja, jeg ved ikke, hvad en effektiv arbejdstime er; der er mange forskellige former for arbejdstimer. Vi har inden for visse tjenester noget, der hedder at være til rådighed. Dette at være til rådighed betyder ikke, at man effektivt arbejder i al den tid, man er til rådighed. Skulle det ikke